

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ
KIEV INTERNATIONAL INSTITUTE OF SOCIOLOGY

Вул.Волоська 8/5, Київ, 04070, Україна; тел. /факс (+38 044) 537-3376, ел-пошта: office@kiis.com.ua
8/5 Voloska St, Kyiv, 04070, Ukraine; phone/fax (+38 044) 537-3376, e-mail: office@kiis.com.ua
www.kiis.com.ua

**ДУМКИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПРО ГОЛОДОМОР 1932-33 р.
ДИНАМІКА КСЕНОФОБІЇ В УКРАЇНІ 1994-2006**

9 листопада 2006 р., 14.00,

Агентство «Українські Новини»

(вул. Еспланадна, 20)

Учасники:

Паніотто Володимир Ілліч, генеральний директор КМІС, доктор філос. наук, професор кафедри соціології НаУКМА

Хмелько Валерій Євгенович, президент КМІС, доктор філос. Наук, професор кафедри соціології НаУКМА

Коротка інформація про дослідження

Цей матеріал підготовлено за даними загальноукраїнського опитування дорослого населення України, проведеного КМІС (Київським міжнародним інститутом соціології) 8–14 вересня 2006 року.

Методом інтерв'ю опитано 2012 респондентів віком від 18 років, що мешкають у 110 селах, селищах міського типу та містах всіх областей та Криму, а також у Києві, за чотириступеневою стохастичною на кожній ступені вибіркою.

Вибірка розроблена на основі випадкового відбору 200 точок опитування (поштових ділянок) по всій Україні (в усіх 24 областях України та в АР Крим). Процес побудови вибірки заснований на випадковому відборі вулиць, будинків та квартир у межах кожної поштової ділянки. Завершальним етапом є випадковий відбір респондентів у домогосподарствах.

Статистична похибка вибірки з ймовірністю 0.95 не перевищує

- 2,3% для показників близьких до 50%,*
- 2,0% - для показників близьких до 25% та 75%,*
- 1,5% - для показників близьких до 12% та 88%,*
- 1% - для показників близьких до 5% та 95%,*
- 0,5% - для показників близьких до 1% та 99%,*
- 0,2% - для показників близьких до 0,2% та 99,8%.*

(Наведені теоретичні величини статистичної похибки без врахування дизайн-ефекту; для переважної більшості показників вплив дизайну застосованої в опитуванні стохастичної вибірки підвищує похибку не більше ніж у 1.5 рази).

Думки населення України про голодомор 1932-33 років

Хмелько В.Є.

- В Україні переважна більшість дорослого населення – більше 94% – чули або читали про голод 1932-33 років.
- Найменше тих, хто про цей голод нічого не читав і не чув (або не пам'ятає, чи чув) у Центральному регіоні країни (1,5%), а відносно найбільше – у Східному (10%) та Південному (9%).
- З того, що люди читали або чули про голод 1932-33 років, у значній більшості них – більше ніж у двох третин (69%) – склалася думка, що цей голод був викликаний головним чином діями тодішньої влади, і лише 12% з них схильні вважати, що цей голод головним чином був викликаний природними обставинами.
- Серед тих, хто читав чи чув про голод 1932-33 років, схильних пояснювати цей голод природними обставинами найменше серед мешканців Західного і Центрального регіонів (6% та 7%, відповідно), а найбільше – серед мешканців Східного і Південного регіонів (22% та 17%, відповідно).
- Серед тих, хто вбачає головну причину голоду 1932-33 років у діях влади, переважна більшість – 84% – вважає, що влада організувала голод навмисно.
- Серед дорослого населення в цілому ті, хто вважають, що влада організувала цей голод навмисно, також складають більшість – 55%, але у Східному і Південному регіонах таку думку поділяє менше половини мешканців (33% та 45%, відповідно).
- Серед тих, хто вважають, що влада організувала голод 1932-33 років навмисно, тільки близько чверті (26%) вважає, що цей голод був спрямований лише проти українців за національністю, а близько двох третин (61%) вважає, що цей голод був спрямований проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності.
- Серед дорослого населення України в цілому ті, хто вважають, що голод 1932-33 років був спрямований лише проти українців за національністю, складають тільки 14%, а ті, хто вважають, що цей голод був спрямований проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності, – 33%.

- Тих, хто вважає, що голод 1932-33 років був спрямований тодішньою владою лише проти українців за національністю, відносно найбільше серед мешканців Західного регіону (30%), і значно менше – серед мешканців Центрального (13%), Східного (8%) і Південного (7%) регіонів.

Думки громадян України стосовно голоду 1932-33 років.

У цитованому опитуванні були поставлені чотири запитання стосовно обізнаності дорослих громадян України щодо голоду 1932-33 років. Першим було поставлено запитання:

Скажіть будь ласка, Ви чули або читали про голод 1932-33 років в Україні?

Розподіли (у відсотках) відповідей респондентів в Україні в цілому і в її чотирьох великих регіонах наведені у таблиці 1, а у чотирьох вікових групах – у таблиці 2.

Таблиця 1

	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Центральний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
Так	94.4	96.9	98.5	90.7	90.4
Ні	3.8	2.2	0.8	6.4	6.6
Не пам'ятаю	1.8	0.9	0.7	2.8	3.1
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

**Західний регіон* — Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Чернівецька і Хмельницька області; *Центральний* — Житомирська, Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Чернігівська і Київська області та місто Київ; *Південний* — Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Одеська області й АР Крим; *Східний* — Харківська, Донецька і Луганська області.

Таблиця 2

	<i>Україна в цілому</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-44 років</i>	<i>45-59 років</i>	<i>60 років і більше</i>
Так	94.4	89.5	94.7	97.3	95.3
Ні	3.8	7.4	3.9	1.8	2.7
Не пам'ятаю	1.8	3.1	1.4	1.0	2.0
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Дані, наведені в цих таблицях показують, що частка взагалі необізнаних про голод 1932-33 років, відносно найбільша серед мешканців Східного (9,9%) і Південного (9,2%) регіонів та серед молоді віком до 30 років (10,5%).

До тих, хто на перше запитання відповів стверджувально, було поставлено друге запитання:

З того, що Ви чули або читали про цей голод, яка у Вас склалася думка – чи був цей голод викликаний головним чином діями влади чи природними обставинами?

Серед тих, хто чув чи читав про голод 1932-33 років, відповіді на це запитання в Україні в цілому, в її чотирьох регіонах (таблиця 3) та у чотирьох вікових групах (таблиця 4) розподіляються таким чином:

Таблиця 3

	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Центральний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
Діями влади	69.0	82.0	73.8	65.0	51.4
Природними обставинами	12.1	5.5	7.2	16.7	21.8
Не думали про це	5.4	3.4	3.5	6.9	8.9
Важко сказати	13.5	9.1	15.5	11.5	17.8
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 4

	<i>Україна в цілому</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-44 років</i>	<i>45-59 років</i>	<i>60 років і більше</i>
Діями влади	69.0	73.0	74.3	71.2	59.1
Природними обставинами	12.1	8.5	8.6	11.7	18.2
Не думали про це	5.4	6.8	7.1	4.2	4.2
Важко сказати	13.5	11.8	10.0	12.9	18.4
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Розподіли відповідей на друге питання **серед усіх опитаних** в Україні в цілому, в її чотирьох регіонах (таблиця 5) та у чотирьох вікових групах (таблиця 6) виглядає, таким чином:

Таблиця 3

Голод викликаний головним чином	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Централь- ний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
Діями влади	65.1	79.5	72.6	59.1	46.3
Природними обставинами	11.4	5.3	7.1	15.2	19.6
Не думали про це	5.1	3.3	3.5	6.3	8.0
Важко сказати	12.7	8.8	15.2	10.4	16.1
Не чули про голод	5.7	3.1	1.7	9.1	9.9
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 4

	<i>Україна в цілому</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-44 років</i>	<i>45-59 років</i>	<i>60 років і більше</i>
Діями влади	65.1	65.3	70.3	69.2	56.3
Природними обставинами	11.4	7.6	8.1	11.4	17.4
Не думали про це	5.1	6.0	6.7	4.1	4.0
Важко сказати	12.7	10.5	9.5	12.5	17.6
Не чули про голод	5.7	10.5	5.3	2.7	4.8
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

З наведених даних видно, що частка тих, **хто не покладає відповідальність за голод 1932-33 років на дії тодішньої влади**, в Україні в цілому більша третини (34,9%), а у Східному регіоні, де вона найбільша, складає більше половини його мешканців (53,7%).

Серед вікових когорт частка тих, хто не покладає відповідальність за голод 1932-33 років на дії тодішньої влади, найбільша серед найстарших громадян – віком від 60 років і більше, де вона складає 43,7%.

До тих, **хто покладає відповідальність за голод 1932-33 років на дії тодішньої влади**, було поставлено третє запитання:

Чи вважаєте Ви, що влада організувала голод навмисно?

Серед тих, хто покладає відповідальність за голод 1932-33 років на дії тодішньої влади, відповіді на це запитання в Україні в цілому, в її чотирьох регіонах (таблиця 7) та у чотирьох вікових групах (таблиця 8) розподіляються таким чином:

Таблиця 7

Чи вважаєте Ви, що влада організувала голод навмисно?	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Централь- ний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
Так	84.2	82.0	73.8	65.0	51.4
Ні	5.7	5.5	7.2	16.7	21.8
Важко сказати	9.0	3.4	3.5	6.9	8.9
Не думали про це	1.0	9.1	15.5	11.5	17.8
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 8

<i>Чи вважаєте Ви, що влада організувала голод навмисно?</i>	<i>Україна в цілому</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-44 років</i>	<i>45-59 років</i>	<i>60 років і більше</i>
Так	84.2	83.1	83.2	85.8	84.7
Ні	5.7	7.6	5.3	4.3	6.2
Важко сказати	9.0	8.3	9.8	9.7	8.1
Не думали про це	1.0	1.0	1.7	0.3	1.0
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Розподіли відповідей на третє питання **серед усіх опитаних** в Україні, в її чотирьох регіонах (таблиця 9) та у чотирьох вікових групах (таблиця 10) виглядають, таким чином:

Таблиця 9

<i>Чи вважаєте Ви, що влада організувала голод навмисно?</i>	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Центральний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
Так	54.8	73.3	64.1	45.2	33.1
Ні	3.7	1.3	2.3	4.5	7.3
Важко сказати	5.9	4.4	5.8	8.5	4.7
Не думали про це	0.6	0.4	0.5	0.8	1.2
Не чули про голод або не пов'язують його з діями влади	35.0	20.5	27.3	41.0	53.7
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 10

<i>Чи вважаєте Ви, що влада організувала голод навмисно?</i>	<i>Україна в цілому</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-44 років</i>	<i>45-59 років</i>	<i>60 років і більше</i>
Так	54.8	54.0	58.5	59.4	47.7
Ні	3.7	4.9	3.7	3.0	3.5
Важко сказати	5.9	5.4	6.9	6.7	4.6
Не думали про це	0.6	0.7	1.2	0.2	0.5
Не чули про голод або не пов'язують його з діями влади	35.0	35.0	29.7	30.8	43.7
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

З наведених даних видно, що частка **тих, хто не вважає, що тодішня влада організувала голод навмисно**, в Україні в цілому складає близько половини (45,2%), а у Східному регіоні, де вона найбільша, - близько двох третин мешканців (66,9%).

Серед вікових когорт частка **тих, хто не вважає, що тодішня влада організувала голод навмисно**, найбільша серед найстарших громадян – віком від 60 років і більше, де вона складає більше половини (52,3%).

Нарешті тим, **хто вважає, що тодішня влада організувала голод навмисно**, було поставлено четверте запитання:

Як Ви вважаєте, чи був цей голод спрямований проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності, чи лише проти українців за національністю?

Серед тих, хто вважає, що тодішня влада організувала голод навмисно, відповіді на це запитання в Україні в цілому, в її чотирьох регіонах (таблиця 11) та у чотирьох вікових групах (таблиця 12) розподіляються таким чином:

Таблиця 11

Голод був спрямований	<i>Україна в цілому</i>	<i>Західний</i>	<i>Центральний</i>	<i>Південний</i>	<i>Східний</i>
проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності	60.8	48.6	64.9	70.6	61.7
лише проти українців за національністю	26.2	40.8	20.8	16.4	22.7
Важко сказати	11.2	9.0	12.2	11.3	13.5
Не думали про це	1.8	1.5	2.1	1.7	2.1
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 12

Голод був спрямований проти	Україна в цілому	18-29 років	30-44 років	45-59 років	60 років і більше
проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності	60.8	62.7	63.3	59.3	58.1
лише проти українців за національністю	26.2	27.4	22.2	29.0	26.2
Важко сказати	11.2	9.1	11.1	10.7	13.5
Не думали про це	1.8	0.8	3.4	1.0	2.3
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Розподіли відповідей на останнє питання **серед усіх опитаних** в Україні в цілому, в її чотирьох регіонах (таблиця 13) та у чотирьох вікових групах (таблиця 14) виглядає, таким чином:

Таблиця 13

Голод був спрямований проти	Україна в цілому	Західний	Центральний	Південний	Східний
проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності	33.3	35.7	41.5	31.8	20.6
лише проти українців за національністю	14.3	30.0	13.3	7.4	7.6
Важко сказати	6.1	6.6	7.8	5.1	4.5
Не думали про це	1.0	1.1	1.3	0.8	0.7
Не чули про голод або не пов'язують його з навмисними діями влади	45.3	26.7	36.0	54.9	66.7
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Таблиця 14

Голод був спрямований проти	Україна в цілому	18-29 років	30-44 років	45-59 років	60 років і більше
проти усіх мешканців України, незалежно від їхньої національності	33.3	33.9	37.0	35.1	27.7
лише проти українців за національністю	14.3	14.8	13.0	17.2	12.5
Важко сказати	6.1	4.9	6.5	6.3	6.4
Не думали про це	1.0	0.4	2.0	0.6	1.1
Не чули про голод або не пов'язують його з навмисними діями влади	45.3	46.0	41.5	40.8	52.4
ЗАГАЛОМ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

З наведених даних видно, що в Україні в цілому *лише кожен сьомий з дорослих громадян (14,3%) вважає, що влада організувала голод 1932-33 років навмисно проти українців за національністю.*

Навіть у Західному регіоні, де така думка поширена найбільше, такого розуміння голодомору 1932-33 років притримується менше третини мешканців (30,0%).

Серед вікових когорт частка *тих, хто вважає, що влада організувала голод 1932-33 років навмисно проти українців за національністю*, відносно найменша серед найстарших громадян – віком від 60 років, з яких такої думки притримується лише кожен восьмий (12,5%).

ДИНАМІКА КСЕНОФОБІЇ В УКРАЇНІ 1994-2006 рр.

Паніотто В.І.

- Найменш упереджене ставлення населення України до україномовних українців, далі йдуть російськомовні українці, потім росіяни та убілоруси. Далі з деяким відривом йдуть євреї, потім поляки, німці, французи, канадці, американці, румуни. Потім з великим відривом йдуть негри та цигани.
- Чим більше вік респондента тим вище рівень ксенофобії, чим вища освіта тим нижче рівень ксенофобії, у селі рівень ксенофобії вище, ніж у місті, чим більше місто – тим нижчий рівень ксенофобії
- Основні чинники, що впливають на рівень ксенофобії, це економічна ситуація в Україні, війни і конфлікти в різних регіонах світу, які широко освітлюються в ЗМІ, вибори в Україні (використання під час агітації матеріалів, що направлені на роз'єднання, а не на консолідацію представників різних лінгво-етнічних груп)
- Рівень ксенофобії в Україні зростав з 1994 до 2001 року і стабілізувався в 2002-2003 роках, але підвищується під час виборів. У 2004 році рівень ксенофобії підвищився, у 2005 знов повернувся до рівня 2003, у 2006-му рівень ксенофобії знов зріс до рівня 2004 року.
- Можна висловити гіпотезу, що якщо не буде зростання міжнародної напруженості рівень ксенофобії у 2007 знизиться до рівня 2003 року

* * *

Для визначення відношення до представників різних етнічних груп (рівню ксенофобії) ми використовували дані 14 соціологічних опитувань “КМІС-Омнібус”, проведених Київським міжнародним інститутом соціології в 1994-2006 роках (у 2001-му році було проведено два опитування). Дані репрезентативні для населення України у віці 18 років і старше. Вибірка стохастична з використанням відбору пропорційно кількості населення, стратифікована по областях і типу поселення.

Опитування проводилися в різні роки в 120 - 165 містах і селах (на території 250 - 375 поштових відділень) у всіх 24 областях України і в Криму. Всього в кожному дослідженні опитувалось приблизно 1500-2000, загалом опитано 24210 респондентів у віці 18 років та старше. Помилка вибірки для масиву в цілому за часткою ознаки в різні роки коливалася ось 3% до 4% з урахуванням дизайн-ефекту (ми оцінюємо дизайн-ефект нашої вибірки як 1,5).

Шкала Богардуса

Для визначення відношення до представників різних етнічних груп ми використовували шкалу соціальної дистанції Богардуса в редакції, використаній Н.Паніною:

У таблиці, наведеній нижче, в кожному рядку обведіть, будь ласка, кружечком цифру - варіант твердження, з яким Ви згодні.

Я ЗГОДЕН ДОПУСТИТИ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЗВАНОЇ У РЯДКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРУПИ ЯК:

- членів Вашої сім'ї.....1
- близьких друзів.....2
- сусідів.....3
- колег по роботі.....4
- мешканців України.....5
- відвідувачів України.....6
- не пускав би в Україну.....7

ТАБЛИЦЯ ЕТНІЧНИХ ГРУП

1.	американців	1	2	3	4	5	6	7
2.	білорусів	1	2	3	4	5	6	7
3.	євреїв	1	2	3	4	5	6	7
4.	канадців	1	2	3	4	5	6	7
5.	негрів	1	2	3	4	5	6	7
6.	німців	1	2	3	4	5	6	7
7.	поляків	1	2	3	4	5	6	7
8.	росіян	1	2	3	4	5	6	7
9.	румун	1	2	3	4	5	6	7
10.	українців російськомовних	1	2	3	4	5	6	7
11.	українців україномовних	1	2	3	4	5	6	7
12.	французів	1	2	3	4	5	6	7
13.	циган	1	2	3	4	5	6	7

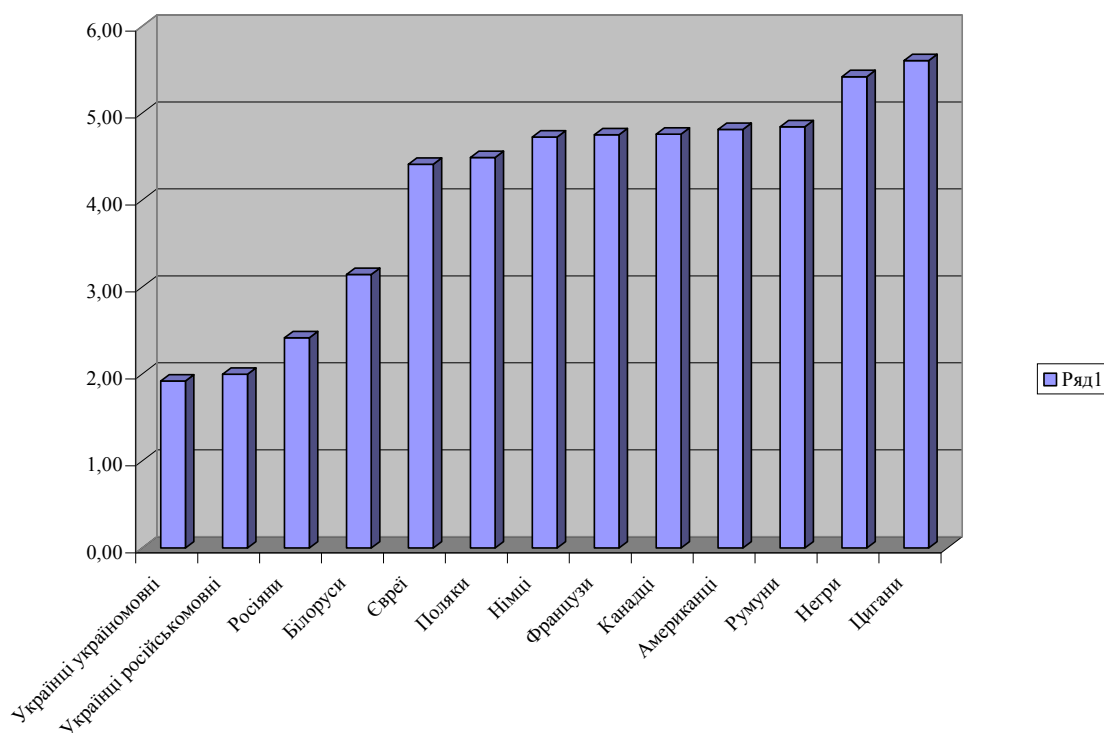
Шкала побудована таким чином, що якщо респондент згоден допустити представників деякої національної групи як членів своєї сім'ї, то він згоден також допустити їх і як друзів, сусідів, колег і т.д., а якщо, наприклад, він згоден допустити їх як колег по роботі, то, природно, він згоден також допустити їх і як жителів або відвідувачів України. Таким чином, якщо респондент обвів кружечком якусь цифру в рядку, то він обведе і всі цифри, які більше. Можна вважати відповіддю на питання першу (найменшу) цифру в рядку, тобто мінімальну соціальну дистанцію, на яку респондент згоден допустити до себе представників даної етнічної групи. Результати наведені у таблиці 1.

Таблиця 1. Ставлення населення України до деяких етнічних груп у 2006 році

	Членів сім'ї	Близьких друзів	Сусідів	Колег по роботі	Жителів України	Гостей України	Не пускав би в Україну	Разом (%)
Україномовні Українці	57	21,4	9,4	1,1	8,5	2,4	0,2	100%
Українці російськомовні	53,0	21,4	9,9	2,2	8,6	4,5	0,4	100%
Росіяни	44,3	21,7	15,2	2,6	6,0	9,6	0,7	100%
Білоруси	18,6	21,8	26,7	4,3	7,5	20	1,1	100%
Євреї	8,3	12,4	16,4	7,4	20,9	28,0	6,6	100%
Американці	6,6	7,8	8,4	6,3	4,1	52,2	14,6	100%
Канадці	5,7	7,2	10,6	7,0	5,5	58,7	5,3	100%
Поляки	7,4	7,6	18,1	7,0	8,3	46,0	5,6	100%
Французи	6,4	7,6	9,4	7,9	4,9	59,8	4,0	100%
Німці	5,9	6,4	10,2	10,5	6,2	53,0	7,8	100%
Румуни	5,3	6,1	14,3	5,5	7,4	52,9	8,5	100%
Негри	3,1	4,2	5,2	3,5	5,0	61	18,0	100%
Цигани	1,9	3,3	4,6	1,3	17,1	31,1	40,7	100%

Тоді індекс соціальної дистанції між певною групою респондентів і деякою етнічною групою - це середнє арифметичне від мінімальних соціальних дистанцій, на яку респонденти згодні допустити представників даної етнічної групи. Він змінюється від 1 до 7. Індекс рівний 1, якщо всі респонденти згодні, щоб представники даної національної групи були членами їх сімей; індекс рівний 7, якщо всі респонденти не пускали б представників даної національної групи до України. Результати наведені у таблиці 2.

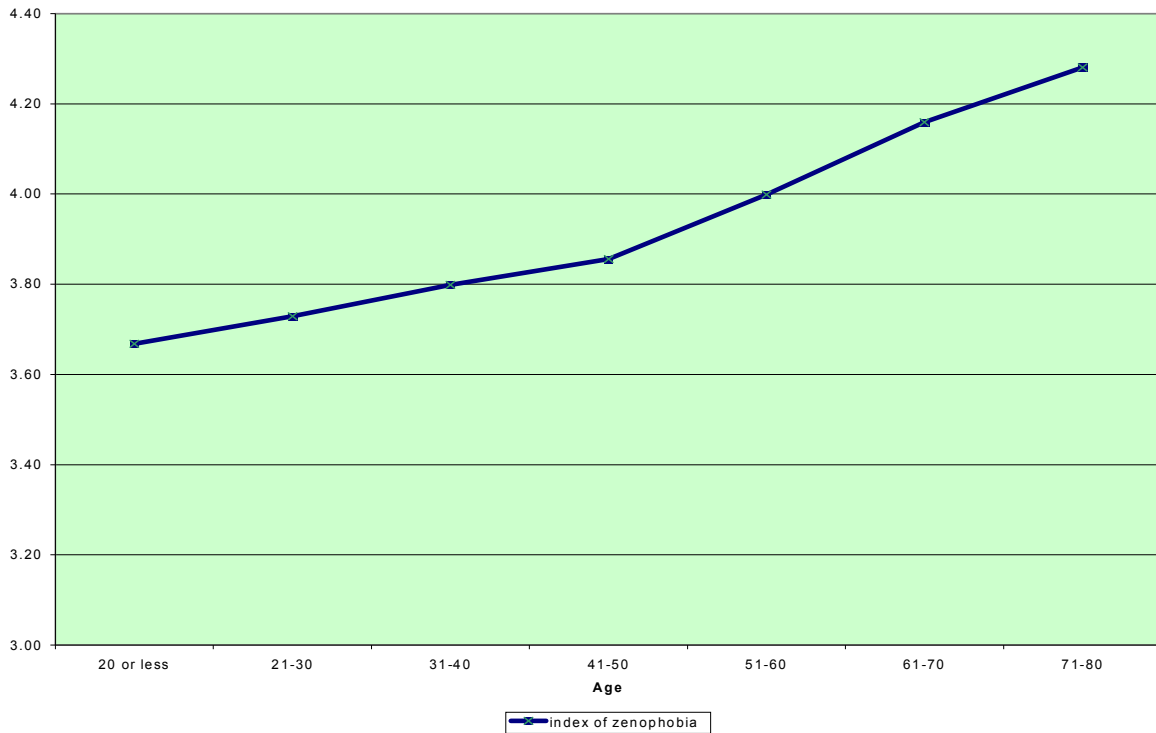
Графік 1. Рівень ієрархічних упереджень населення України у 2006

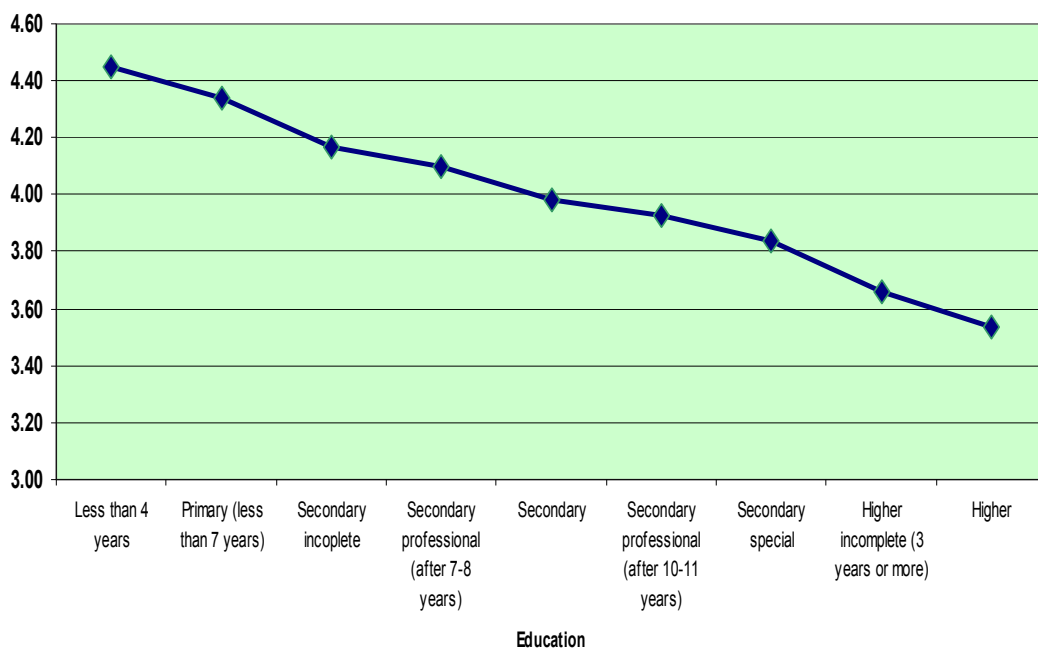
З графіку видно, що ієрархія упереджень населення є наступною:

- Україномовні українці, російськомовні українці, потім росіяни та білоруси.
- Далі з деяким відривом йдуть євреї, потім поляки, німці, французи, канадці, американці, румуни.
- Потім з великим відривом йдуть негри та цигани.

Графік 2. Залежність рівня ксенофобії від віку

Графік 3. Залежність рівня ксенофобії від рівня освіти

Таблиця 2. Динаміка індексу соціальної дистанції з 1994 по 2006 р.

Етнічна група	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15
Українці україномовні	1,7	1,72	2,03	2,27	1,84	1,77	2,07	2,01	2,06	1,95	2,20	1,92	1,91
Українці російськомовні	1,78	1,84	2,06	2,34	1,98	1,99	2,32	2,16	2,24	2,12	2,21	2,00	2,07
Росіяни	1,95	2,06	2,45	2,55	2,29	2,24	2,5	2,14	2,4	2,44	2,48	2,42	2,36
Білоруси	2,32	2,49	3,05	3,18	3,07	2,96	3,15	2,94	3,17	3,23	3,40	3,14	3,25
Євреї	3,63	3,74	3,89	3,97	4,01	3,88	4,1	3,95	4,13	4,34	4,29	4,41	4,32
Американці	3,68	3,76	4,04	4,03	4,24	4,17	4,35	4,09	4,64	4,79	5,02	4,81	5,08
Канадці	3,69	3,73	4,13	4,06	4,31	4,25	4,46	4,27	4,37	4,58	4,92	4,76	5,0
Поляки	3,85	3,84	4,16	4,23	4,45	4,45	4,45	4,05	4,66	4,37	4,50	4,49	4,61
Французи	3,9	4,01	4,31	4,34	4,56	4,37	4,62	4,42	4,73	4,66	5,03	4,75	4,96
Німці	4,03	3,92	4,39	4,3	4,67	4,46	4,68	4,39	4,56	4,61	4,93	4,73	4,98
Румуни	4,27	4,4	4,38	4,51	4,72	4,51	5,02	4,77	4,94	4,91	4,98	4,84	4,96
Негри	4,92	5,04	4,96	4,94	5,22	5,17	5,45	5,22	5,43	5,54	5,47	5,42	5,58
Цигани	5,15	5,14	5,15	5,35	5,45	5,48	5,61	5,43	5,72	5,89	5,70	5,61	5,85
Індекс ксенофобії	3,45	3,51	3,77	3,85	3,91	3,82	4,06	3,83	4,08	4,11	4,24	4,10	4,23
Слов'янська нетерпимість	1,94	2,03	2,4	2,59	2,3	2,24	2,51	2,31	2,47	2,44	2,57	2,37	2,40
Неслов'янська нетерпимість	4,12	4,18	4,38	4,41	4,63	4,53	4,75	4,51	4,8	4,85	4,98	4,87	5,04

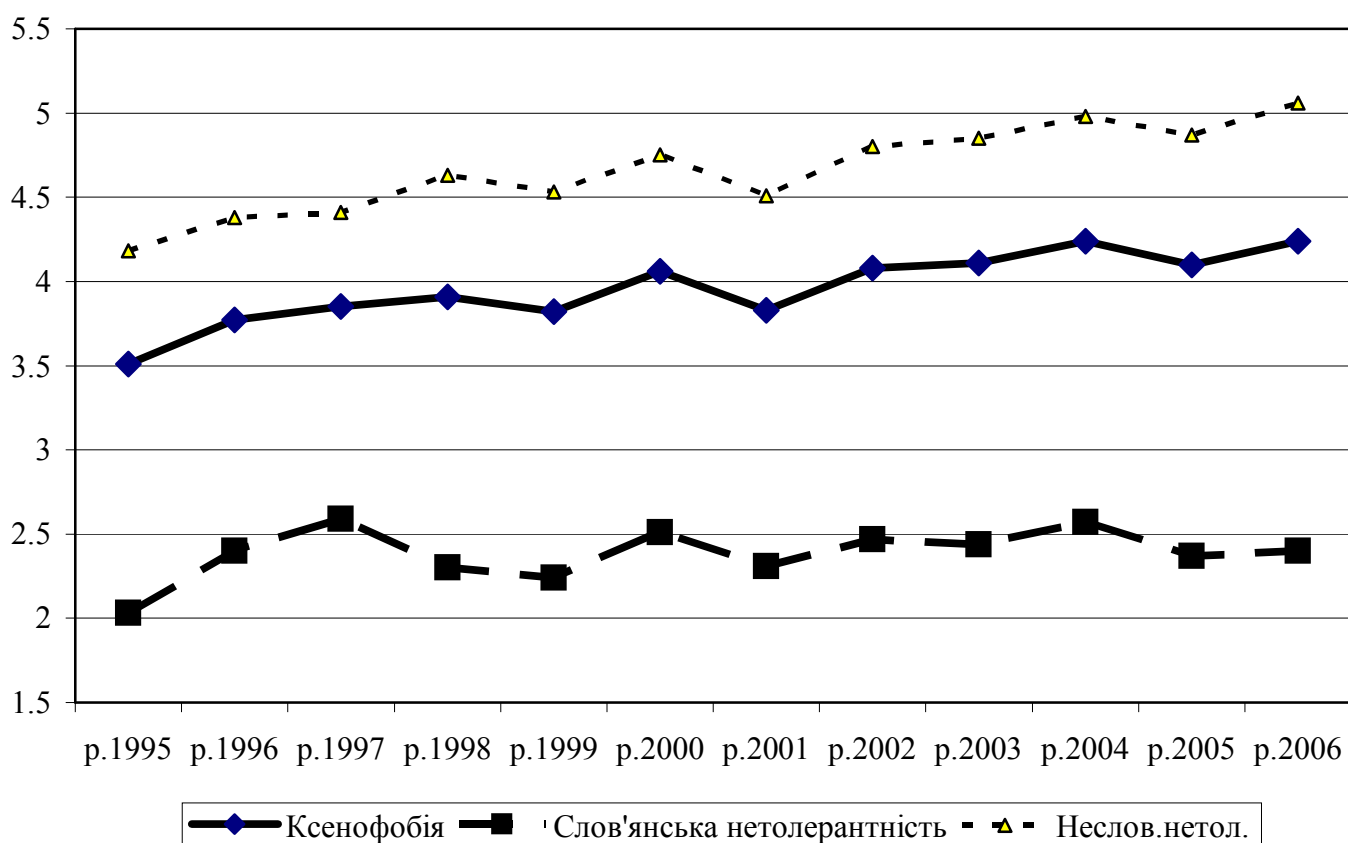
Рівень ксенофобії індивіда залежить від віку, освіти, місця проживання:

- Чим більше вік тим вище рівень ксенофобії
- Чим вища освіта тим нижче рівень ксенофобії
- у селі рівень ксенофобії вище, ніж у місті, чим більше місто – тим нижчий рівень ксенофобії

Основні чинники, що впливають на рівень ксенофобії, це:

- Економічна ситуація в Україні
- Війни і конфлікти в різних регіонах світу, які широко освітлюються в засобах масової інформації і стають медіа-подіями (війна в Чечні, Афганістані, на Балканах, в Іраку). Конфлікти підвищують рівень побоювань і недовіря по відношенню до представників інших етнічних груп
- Вибори в Україні (використання під час агітації матеріалів, що направлені на роз'єднання, а не на консолідацію представників різних лінгво-етнічних груп)

Графік 4. Динаміка рівня ксенофобії в Україні 1994-2006 рр.

Характеристика динаміки рівня ксенофобії в Україні:

- Рівень ксенофобії в Україні зростав з 1994 до 2001 року і стабілізувався в 2002-2003 роках.
- У 2004 році рівень ксенофобії через вибори підвищився, а у 2005 знов повернувся до рівня 2003.
- У 2006-му рівень ксенофобії знов зріс до рівня 2004 року
- Можна висловити гіпотезу, що якщо не буде зростання міжнародної напруженості рівень ксенофобії у 2007 знизиться до рівня 2003 року